

FUGLENE OVER SUNDET

- ELEVARK

Foto: Christian Geisnæs

Fag: Historie, dansk og kristendomskundskab

Niveau: 8.-10. klasse

Formål

- Kunne analysere konstruktion og brug af historiske fortællinger med samtids- og fremtidsrettet sigte (**historie**)
- Kunne gennemføre en målrettet analyse af en tekst (**dansk**)
- Kunne reflektere over etiske principper og moralsk praksis i mellem menneskelige relationer (**kristendomskundskab**)
- Kunne analysere og forstå brugen og betydningen af filmiske virkemidler. (**dansk**)

Jøder på flugt – fordomme om medmennesker

Opgaver:

1. Jødeforfølgelser er ikke kun forbundet med 2. verdenskrig og Nazityskland, men er et fænomen, der kan spores helt tilbage til oldtiden. Læs følgende artikel om jødeforfølgelser i Europa:
<http://www.folkedrab.dk/artikler/antisemitisme-i-europa-og-tyskland>
2. Paropgave
Brug teksten og skriv en liste med nogle af de fordomme om jøder, der har eksisteret gennem tiden.
3. Fælles i klassen
Fremlæg jeres lister over fordomme og diskutér, om der også i dag er fordomme om andre kulturer og folkeslag, fx i den aktuelle flygtningedebat.
4. I filmen holder Pastor Kjeldgaard en prædiken, som er en sympatierklæring over for de forfulgte jøder i Danmark. Hans prædiken tager afsæt i en virkelig tekst, "Den danske kirkes stilling til Jødespørgsmålet", som de danske biskopper skrev i forbindelse med Jødeaktionen i oktober 1943.

FILM

Læs den originale tekst her:

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/de-danske-biskoppers-hyrdebrev-af-29-september-1943-den-danske-kirkes-stilling-til-joedespoergs/>

5. Gruppeopgave

Undersøg, beskriv og diskutér følgende:

- Hvilket menneskesyn kommer til udtryk i brevet?
- Hvad betyder ordet 'næstekærlighed', og hvordan kæder biskopperne det sammen med jødeforfølgelserne?
- Lovlydighed og samvittighed bliver i slutningen af brevet sat op som to modsatrettede størrelser. Hvorfor det, og hvordan skal det forstås?
- Hvad dækker begrebet civil ulydighed over?
- I hvilken grad opfordrer biskopperne til civil ulydighed i deres brev?
- Hvordan behandler filmens forskellige personer deres jødiske landsmænd?
- Fremlæg jeres arbejde for klassen.

6. Paropgave

Læs artiklen nedenfor om civil ulydighed i forbindelse med flygtningeproblematikken i september 2015, og sammenlign med den civile ulydighed i "Fuglene over sundet":

<http://nyheder.tv2.dk/2015-09-09-politiet-vil-slaa-ned-paa-danskere-der-hjaelper-flygtninge-til-sverige>

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem hjælpen i filmen og i artiklen?
- Hvad er jeres holdning til begrebet civil ulydighed?
- Fremlæg jeres synspunkter for et andet par i klassen.

Børn beretter – virkelighedens Jacob og Sarah

Opgaver:

1. I filmen følger vi primært flugten set fra forældrenes synsvinkel. I denne opgave skal I forsøge at se oplevelserne fra børnenes (Jacobs og Sarahs) perspektiv.

Se først filmklippet på folkedrab.dk, hvor en række personer fortæller om deres oplevelser som børn under jødeaktionen i 1943:

<http://folkedrab.dk/temaer/danmark-og-holocaust/film-om-danmark-og-holocaust/theresienstadt-danske-boern-i-nazistisk/s-3>

Læs derefter om de danske jøders tilbagevenden efter besættelsen:

<http://folkedrab.dk/artikler/de-danske-joeders-tilbagevenden-efter-besaettelsen>

2. Hverken Jacob eller Sarah bliver taget til fange, men de mister begge to deres far i forbindelse med flugten. Med udgangspunkt i din viden fra opgave 1 skal du skrive Jacobs eller Sarahs beretning om flugten, livet i Sverige og hjemkomsten til Danmark efter krigen. Skriv beretningen som en novelle eller et brev fra Jacob/Sarah til en god ven/veninde.

Mørkemænd – nazisme og censur

Opgaver:

1. Gruppeopgave
 - Undersøg, hvad begrebet censur dækker over.
 - Hvor oplever I censur i jeres hverdag?

- Hvad er fordelene og ulemperne ved censur?
 - Hvorfor indførte nazisterne censur i Danmark?
 - Diskutér, hvorvidt det overhovedet er muligt at kontrollere tanker og holdninger i et samfund.
 - Fremlæg jeres synspunkter for klassen.
2. I begyndelsen af filmen læser Miriam en godnathistorie for Jacob, "Kejser Næsegrus og Kæmpesmeden" (1943) af Halfdan Rasmussen. Find teksten her:
<http://www.fredsakademiet.dk/abase/digte/digt80.html>

Paropgave

Læs eventyret højt for hinanden og analyser herefter teksten i forhold til form, indhold, tema, sprog og budskab med udgangspunkt i begrebet censur og hvornår den er skrevet.

3. Forestil dig, at du er forfatter under 2. verdenskrig. Skriv med udgangspunkt i titlen "Fuglene over Sundet" et digt om hændelserne i filmen uden at skrive om dem direkte.

At skabe stemning med lys

Opgaver:

1. **Lyset** spiller en vigtig rolle i filmen "Fuglene over Sundet". Mange **scener** er fx henlagt i mørke.

Fælles i klassen:

- Hvilke scener og sekvenser i filmen er meget mørke?
 - Hvilken effekt har det på vores oplevelse af filmen, at mørket er så dominerende?
 - Diskutér, hvordan mørke på et symbolsk plan hænger sammen med filmens handling og budskab.
2. Paropgave
 Analysér de tre stillbilleder fra filmen i forhold til lys, motiv og stemning. Kom ind på begreber som lyskilder, **hårdt/blødt lys**, **varmt/koldt lys**, **high key- og low key-belysning**, **lysets retning**, kontraster, **farver** og **dybde** (forgrund, mellemgrund, baggrund). Gennemgå jeres analyse med et andet par.

Stillbillede 1

Stillbillede 2

Stillbillede 3

3. Paroppgave

Brug jeres mobilkamera til at tage billeder af hinanden, hvor I arbejder med forskellige lyskilder, farvefiltre, lysets retning, skygger og kontraster.

- Tag billeder, der viser følelserne/stemningerne: Glæde, uhygge, forelskelse, tristhed og ondskab. Brug lys, skygger og farvefiltre til at understrege følelsen/stemningen.
- Vis jeres billeder i klassen og tal om, hvordan lyset kan være med til at forstærke følelser og stemninger.

Dramaturgi – at fortælle den gode historie

Opgaver

1. Paroppgave

Analysér filmens handlingsforløb ud fra [berettermodellen](#) ([anslag](#), [præsentation](#), [uddybning](#), [point of no return](#), [konfliktoptræning](#), [klimaks](#) og [udtoning](#)). Præsenter jeres analyse for et andet par. Hvor er der sammenfald eller uenigheder?

2. Filmens hovedplot er familien Itkins flugt fra København til Sverige. Filmen har dog en række større og mindre sideplots, bl.a. Katrines ønske om at få børn og familien Levys tragiske skæbne.

- Synes I, at filmen bliver bedre eller dårligere af, at der er disse to sidehistorier? Hvorfor?

3. Paropgave

Lav en liste over filmens vigtigste **karakterer**. Hvilke roller har **bipersonerne** i forhold til at hjælpe eller modarbejde familien Itkin med at nå deres mål?

Afsluttende opgaver

1. Skriv en anmeldelse af filmen "Fuglene over Sundet", hvor du kommer ind på filmens budskab og måden, hvorpå de **filmiske virkemidler** bliver brugt – herunder **lys** og **dramaturgi**. Anmeldelsen skal fylde ½-1 A4-side og indeholde:
 - Overskrift
 - Stjerner (1-6)
 - Handlingsreferat
 - Perspektivering og fortolkning
 - Vurdering
2. Skriv et essay om civil ulydighed. Det vil her være relevant at komme ind på begreber og udtryk som samvittighed, moral, pligt til at følge loven eller at følge sit hjerte. Kom også ind på, hvornår og hvorfor personer anvender civil ulydighed. Du kan inddrage historiske figurer, som er gået op mod et system, fx Mahatma Gandhi og Martin Luther King.

